

ZAPISNIK

sa 5. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, održane 27. aprila 2021. godine

Sednica je počela u 10 sati.

Sjednici je predsjedavala Božena Jelušić, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: Jelena Božović, Radoš Zečević, Maksim Vučinić, Danijela Đurović, Zdenka Popović, Abaz Dizdarević, Suzana Pribilović, Vesna Pavićević i Dragica Sekulić,

Saglasno članu 65 stav 2 Poslovnika Skupštine, odsutnu članicu Tamaru Vujović zamijenio je poslanik Albin Čeman, a odsutnu članicu Aleksandru Vuković zamijenila je poslanica Daliborka Pejović.

Sjednici nije prisustvovao član Odbora Bogdan Fatić.

Sjednici su prisustvovali: predstavnik predlagača Janko Odović, državni sekretar u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, prof.dr Vesna Bratić, ministarka prosvjete, nauke, kulture i sporta, Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, Biljana Pejović, načelnica Direkcije za rodnu ravnopravnost Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, Mirela Ramčilović, načelnica Direkcije za nacionalne i etničke manjine u Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, dr Milena Lipovina Božović, državna sekretarka u Ministarstvu ekonomskog razvoja, Dalida Mehmedović, šefica Biroa za finansijsko-računovodstvene poslove u Ministarstvu javne uprave, digitalnog društva i medija, Nerma Dobardžić, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i Danko Damjanović, generalni sekretar Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Prije prelaska na utvrđivanje predloženog dnevnog reda, povodom proceduralnog reagovanja članice Odbora Suzane Pribilović, da se saglasno članu 67 stav 2 Poslovnika Skupštine nijesu stekli uslovi za razmatranje Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, iz razloga što sjednici ne prisustvuje ovlašćeni predstavnik predlagača ministar finansija i socijalnog staranja i da razmatranje Predloga ovog zakona treba odložiti, pojašnjenje je dala predsjednica Odbora Božena Jelušić.

Predsjednica Odbora je saopštila da nemogućnost prisustva resornog ministra ne treba da bude razlog za odlaganje rasprave, jer su za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela povodom razmatranja Predloga ovog zakona određeni ministar finansija i socijalnog staranja i državni sekretar u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Janko Odović, koji prisustvuje sjednici.

Predsjednica je predložila da Odbor utvrdi dnevni red sjednice sa predloženim tačkama.

Odbor je, većinom glasova, prihvatio predlog predsjednice, tako da je za sjednicu usvojen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, i
2. Tekuća pitanja

Prva tačka – Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu

Predsjednica Odbora Božena Jelušić je saopštila da Odbor razmatra Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, sa rodnog aspekta, u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice: Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinska prava - Program: Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i promovisanje rodne ravnopravnosti - Potprogram: Ostvarivanje

rodne ravnopravnosti; Ministarstvo finansija i socijalnog staranja - Program: Parlamentarna demokratija - Potprogram: Finansiranje rada parlamentarnih subjekata; Ministarstvo ekonomskog razvoja - Program: Podsticanje investicija i unapređenje konkurentnosti - Potprogram: Unapređenje poslovnog okruženja za razvoj preduzetništva - Potprogram: Unapređenje konkurentnosti privrede; Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija; Ministarstvo zdravlja; Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta - Program: Osnovno i predškolsko obrazovanje - Program: Srednje obrazovanje - Program: Visoko obrazovanje - Program: Podrška u obrazovanju učenika i studenata; Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore; Zavod za socijalnu i dječju zaštitu - Program: Socijalna zaštita - Potprogram: Socijalna i dječja zaštita; Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

U uvodnom obraćanju predsjednica Odbora je istakla da se prvi put razmatra programski budžet i da je centralno pitanje da li je budžet orodnjen odnosno da li su u njemu prepoznate postojeće sistemske nejednakosti između muškaraca i žena kako u privatnoj tako i javnoj sferi ekonomskih aktivnosti i na koji način se može reagovati da ovaj budžet bude orodnjen. Sugerisala je resornom ministarstvu da se u uvodnom dijelu budžeta obavezno uvede odjeljak posvećen rodnom budžetiranju i načinima na koje se rodne politike mogu pratiti kroz budžet, jer orodnjen budžet može pomoći boljem korišćenju resursa, smanjiti diskriminaciju i siromaštvo, promovisati ljudska prava, doprinositi kvalitetu razvoja i ostvarenju strateških ciljeva.

Polazeći od navedenog, postavila je sljedeća pitanja: da li su budžetom predviđene podsticajne mjere za žene preduzetnice u vidu garantnih fondova i realokacija sredstava za kredite za žene; da li je prepoznat neplaćeni rad u domaćinstvima koji, imajući u vidu efekte krize izazvane pandemijom COVID-19 pogađa prvenstveno žene; da li je, u dijelu sredstava opredijeljenih za pružanje zdravstvenih usluga, planirano izdvajanje sredstava za besplatne skrininge za žene, kao i da li su u okviru budžeta Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija izdvojena sredstva za aktivnosti usmjerene na suzbijanju nasilja nad ženama u medijima. Istakla je značaj nastavka aktivnosti na orodnjavanju agrobudžeta koje su započete tokom prethodne godine, kao i na obavezu lokalnih samouprava da u svojim godišnjim budžetima predvide proces orodnjavanja.

Državni sekretar u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Janko Odović, informisao je članove/ice Odbora da će programski budžet značajno olakšati primjenu rodno odgovornog budžetiranja, kroz inute koji će, između ostalog, dati smjernice o njegovom sprovođenju i ukazati na vezu između budžeta i srednjoročnog plana i prioriteta Vlade. U domenu programskog budžeta rodno odgovorno budžetiranje podrazumijeva uključivanje rodne perspektive u sve nivoje budžeta, u sve nivoje programske strukture koju čine programi, potprogrami i aktivnosti. Rodno odgovorno budžetiranje se integriše u cjelokupan proces izrade budžeta, tako da se, nakon usvajanja budžeta može kontrolisati njegova primjena, kako bi se doprinijelo primjeni politika i boljem definisanju budžetskih prioriteta. Najavio je da će budžet za 2022. godinu biti urađen po pravilima rodno odgovornog budžetiranja. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je već usvojilo Uputstvo za pripremu srednjoročnog budžetskog okvira, Uputstvo za pripremu budžeta za narednu fiskalnu godinu, kao i dva priručnika - Priručnik za programski budžet i Priručnik za srednjoročni budžetski okvir. Svi ovi akti sadrže jasne smjernice kako u strukturu programskog budžeta uvesti i rodno odgovorno budžetiranje. Tokom diskusije, Janko Odović je govorio o tri cjeline rodno odgovornog budžetiranja - rodno odgovornom budžetiranju u budžetskom dokumentu za 2022. godinu; rodno odgovornom budžetiranju i vezi sa srednjoročnim budžetskim okvirom; rodnom budžetiranju i podršci kroz informacioni sistem za upravljanje budžetom. Indikatori i ciljevi moraju se postavljati na srednjoročnom planu kako bi, između ostalog, bili održivi, a kroz informacioni sistem se može pratiti i rodno odgovorno budžetiranje i rodno odgovorna potrošnja javnih sredstava. Takođe, predviđeno je da sve potrošačke jedinice prilikom dostavljanja svojih djelova državnog budžeta tj. budžeta potrošačkih jedinica, dostave i izjavu o rodno odgovornom budžetiranju koju će potpisivati odgovorno lice tj.

rukovodilac, ministar, direktor ili drugo odgovorno lice u potrošačkoj jedinici. Izjava o rodno odgovornom budžetiranju podrazumijeva obrazloženje načina na koji budžetski programi, potprogrami i aktivnosti doprinose smanjenju rodni razlika i poboljšanju položaja ranjivih grupa u društvu. U odabiru rodno odgovornih programa preporuka je da se utvrdi relevantnost više programa i da se zatim rangiraju u skladu sa prioritetima, te da se izaberu oni koji imaju najveći potencijal za ostvarenje pozitivnih rezultata u smislu rodne ravnopravnosti. Potrošačke jedinice su dužne da definišu rodno odgovorne indikatore kojima se mjeri uspješnost realizacije rodno odgovornih programa, aktivnosti ili projekata, dok će izvještavanjem o učinku biti utvrđeni i procijenjeni efekti realizacije rodno odgovornih programa, potprograma i aktivnosti. Prilikom izrade srednjoročnog budžetskog okvira propisana je obaveza definisanja rodno odgovornih programa, projekata i aktivnosti u sklopu analize očekivanih rezultata, izmijenjene ili nove javne politike. Svaka javna politika koja je nova moraće da ima element koji se odnosi na procjenu njene rodne odgovornosti. Kada je u pitanju rodna odgovornost analiza treba da ukaže kako projekat doprinosi poboljšanju socijalne kohezije, smanjenju nejednakosti između muškaraca i žena i poboljšanju položaja potencijalno ranjivih i ugroženih grupa. To su najčešće stariji, siromašni, nezaposleni, manjine, interno raseljena lica, beskućnici, imigranti, migranti, i LGBTIQ osobe. Mišljenja je da je jako bitno i da potrošačke jedinice koje učestvuju u kreiranju budžeta svoje politike kandiduju kroz projekte koji će imati jasne indikatore koliko doprinose ne samo smanjenju rodne neravnopravnosti već koliko doprinose cijelom društvu. Između ostalog, omogućeno je da informacioni sistem za planiranje i upravljanje budžetom ima evidenciju informacija o učinku programa, potprograma, aktivnosti i projekata. Praćenje i izvještavanje o indikatorima učinka koji uključuju i rodno odgovorne indikatore realizovaće se kroz ovaj sistem. Janko Odović je naglasio da je u kreiranju budžeta Ministarstvo finansija i socijalnog staranja sa pažnjom prpratilo sve što je bilo u vezi sa rodno odgovornim budžetiranjem. Ovim budžetom opšta javna potrošnja je smanjena, ali socijalna davanja i druga materijalna i nematerijalna davanja koja se daju iz budžeta su blago povećana. Takođe, kroz budžet se jasno mogu prepoznati i programi koji se odnose na rad ženskih organizacija i rad nevladinih organizacija koje se bave marginalizovanim grupama, a koje će, kada budžet bude usvojen, kroz raspisane konkurse moći da dobiju podršku za realizaciju svojih projekata.

Biljana Pejović, načelnica Direkcije za rodnu ravnopravnost Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, informisala je članove/ice Odbora da će uskoro Vlada razmatrati Predlog nacionalne strategije rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori 2021-2025. i Predlog nacionalne strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana za period 2021-2025. Za realizaciju planiranih aktivnosti opredijeljena budžetska sredstva nijesu dovoljna, ali za njihovu realizaciju imaju i podršku međunarodnih organizacija - Misije OEBS-a, Kancelarije UNDP-a i Delegaciju Evropske unije u Crnoj Gori. Takođe, Informisala je članove/ice Odbora da je započela realizacija novog dokumenta iz IPA projekta koji se odnosi na jačanje kapaciteta mehanizama za rodnu ravnopravnost, a naročito onih koji se tiču medijskog prostora. Podsjetila je da je Ministarstvo 2020. donijelo uputstvo o primjeni i procjeni analize uticaja odluka i drugih propisa organa lokalne samouprave koji uključuju rodnu dimenziju.

Mirela Ramčilović, načelnica Direkcije za nacionalne i etničke manjine u Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, saopštila je da su pored potprograma koji se odnosi na pitanja rodne ravnopravnosti, predviđeni potprogrami za podizanje nivoa znanja o ljudskim pravima, promociju zaštite manjinskih prava i promocija zaštite manjinskih prava romske i egipćanske zajednice. U okviru navedenih potprograma tokom 2021. godine planirana je i realizacija aktivnosti koje su predviđene u okviru pet strateških dokumenata čija je primjena u nadležnosti Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava i pratećih akcionih planova. Iako su predlogom budžeta smanjena predviđena sredstva usljed krize uzrokovane pandemijom COVID -19, istakla je značaj upotrebe digitalnih medija kao načina na koji se mogu sprovesti planirane edukativne aktivnosti i Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava će težiti da na taj način realizuje što

veći broj planiranih aktivnosti. Ukazala je na preporuke Evropske komisije, sa EU Roma seminara koji se svake druge godine organizuje u saradnji sa Evropskom komisijom i Delegacijom EU u Crnoj Gori, da se kreira fond za zapošljavanje Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u Crnoj Gori, i sugerisala da se razmotri realizacija ovog projekta u narednom periodu.

Dr Milena Lipovina Božović, državna sekretarka u Ministarstvu ekonomskog razvoja, informisala je članove/ice Odbora o aktivnostima preduzetim na kreiranju nove strategije razvoja ženskog preduzetništva. Istakla je da podaci Poreske uprave pokazuju da je 2020. godine, registrovano preko 7.000 preduzeća u vlasništvu žena, što predstavlja porast u odnosu na broj zabilježen 2011. godine, kada je u vlasništvu žena bilo oko 3.000 preduzeća. Strategija je prepoznala potrebu obezbjeđivanja boljeg pristupa finansijama i jačanje konkurentnosti ženskog preduzetništva, kao i potrebu efikasnije implementacije postojećih mjera. Kada je u pitanju nastavak podsticajnih mjera, podsjetila je na tri kreditne linije Investicionog razvojnog fonda, namijenjene za žene preduzetnice i mlade. Najavila je da će na narednoj sjednici Vlade biti usvojen novi paket podrške privredi za II kvartal, a koji će predvidjeti osnivanje kreditnog garantnog fonda, čiji će jedan ogranak biti usmjeren na pružanje podrške ženama preduzeticama.

Danko Damjanović, generalni sekretar Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, saopštio je da opredijeljena budžetska sredstva u iznosu od 680.000 € za 2021. godinu nijesu dovoljna za ostvarivanje osnovne funkcije institucije Zaštitnika i planirana su za postojeći broj izvršilaca. Sistematizovano je 35 radnih mjesta, a popunjeno 30 i potrebno je obezbijediti sredstva za zapošljavanje određenog broja lica kako bi se ostvarila osnovna nadležnost i funkcija Zaštitnika. Takođe, jedno radno mjesto je upražnjeno na poziciji zamjenika Zaštitnika i potrebno je obezbijediti dodatna sredstva u iznosu od 14.268 €. Naglasio je da Zaštitnik ima integrisani budžet i nije podijeljen po sektorima odnosno oblastima zaštite. Ujedinjene su četiri heterogene oblasti u okviru kojih djeluju specijalizovani izvršioc i za potrebe grupe poslova. Četvrta grupa poslova je zaštita od diskriminacije ranjivih grupa i rodne ravnopravnosti. Iz ukupnog budžeta opredjeljuju se sredstva i za promociju prava kojima se bavi sektor zaštite od diskriminacije.

Nerma Dobardžić, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, upoznala je članove/ice Odbora sa planom da se sprovede istraživački rad u cilju sagledavanja, u vrijeme pandemije COVID-19, politike i mjera podrške ženama od strane Zavoda za zapošljavanje i nadležnog ministarstva. Međutim, zbog ograničenih budžetskih sredstava, institucija Zaštitnika nije u mogućnosti da sprovede planirani istraživački rad. Takođe, planirane su aktivnosti na promociji prijave nasilja u porodici i nasilja nad ženama, koje bi se realizovale u saradnji sa Upravom policije, Centrom za socijalni rad i nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava, a za čiju će realizaciju biti potrebna dodatna sredstva. Tokom diskusije saopštila je da je u prethodnom periodu urađena analiza odluka sudova za prekršaje u oblasti nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja, s osvrtom na praksu institucije Zaštitnika i Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, koja je urađena uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori. Takođe, planiranim akcionim planom za realizaciju preporuka Komiteta UN-a za prava osoba sa invaliditetom biće uspostavljena nova nadležnost Zaštitnika ljudskih prava i sloboda kao nezavisnog nacionalnog mehanizma za monitoring primjene Konvencije UN-a o pravima osoba sa invaliditetom, što će iziskivati dodatne kadrovske i finansijske kapacitete. Polazeći od navedenog Nerma Dobardžić je naglasila da institucija Zaštitnika nema dovoljno sredstava za redovno funkcionisanje.

Dalida Mehmedović, šefica Biroa za finansijsko-računovodstvene poslove u Ministarstvu javne uprave, digitalnog društva i medija, saopštila je da je budžetom za 2021. godinu, opredijeljen ukupan iznos od 4.641.506 € koji će se nakon usvajanja budžeta preusmjeravati potrošačkim jedinicama u skladu sa važećim propisima. Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija je u prethodnom periodu za kofinansiranje projekata nevladinih organizacija podržanih iz fonda EU isplatilo iznos od 864.134.000 € za projekte iz oblasti životne sredine,

socijalne zaštite, ljudskih prava, razvoj medija, zaštite i promovisanja osoba sa invaliditetom, borbu protiv nasilja i edukaciju mladih. Istakla je da je potrebna dodatna edukacija o rodno odgovornom budžetiranju i predložila da se organizuju obuke za sve službenike/ce koji učestvuju u izradi budžeta.

U raspravi su kroz pitanja i komentare učestvovali/e: predsjednica Odbora Božena Jelušić, članice Odbora Dragica Sekulić, Danijela Đurović, Vesna Pavićević, Jelena Božović i Zdenka Popović i poslanica Daliborka Pejović.

Članica Odbora Dragica Sekulić, tražila je pojašnjenje u vezi izjava o rodno odgovornom budžetiranju koje potrošačke jedinice imaju obavezu da dostave. Podsjetila je da su prethodnoj Vladi koja je 2020. započela aktivnosti na pripremi budžeta za narednu godinu, potrošačke jedinice dostavile izjavu o rodno odgovornom budžetiranju kako bi budžet sadržao i tu komponentu. Izjava je sadržala obavezu svake potrošačke jedinice da kroz poseban opis da retrospektivu projekata i programa koji u sebi sadrže komponentu rodne ravnopravnosti, kao i indikatore kojima će to moći da se mjeri. Postavila je pitanje - zašto te izjave nijesu u većoj mjeri uzete u obzir prilikom kreiranja budžeta za 2021. godinu, jer u Predlogu zakona o budžetu za 2021. godinu, nijesu vidljivi rodno odgovorni indikatori kojima se mjeri uspješnost realizacije rodno odgovornih programa, osim kod Ministarstva ekonomskog razvoja, koje je dalo indikator koji se odnosi na procenat žena preduzetnica koje će biti korisnice jednog od programa koji se odnosi na žene preduzetnice. Tokom diskusije, uz podsjećanje na Memorandum o orodnjavanju agrobudžeta za 2021. čiji su potpisnici (2020. godine) Odbor za rodnu ravnopravnost, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Misija OEBS-a, postavila je pitanje – da li će kroz izradu agrobudžeta za 2021. godinu, biti predviđeno rodno odgovorno budžetiranje.

Janko Odović, državni sekretar u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, odgovarajući na pitanja saopštio je da su navedene izjave bile pripremljene, a da će agrobudžet biti pripremljen nakon usvajanja ovog budžeta i da će sa Ministarstvom poljoprivrede provjeriti da li je sproveden memorandum koji je ranije potpisan. Imajući u vidu dosadašnji rad Ministarstva poljoprivrede mišljenja je da će imati dobro rodno izbalansiran poljoprivredni budžet. Sugerisao je da prilikom izglasavanja budžeta Skupština donese zaključak kojim bi se Vlada obavezala da kroz sljedeći budžet implementira rodno budžetiranje. Mišljenja je da bi na taj način Skupština dala jasan stav Vladi i društvu da stoji iza rodno odgovornog budžetiranja.

Članica Odbora Danijela Đurović, postavila je pitanje – na koji način će se izvršiti kontrola potrošnje budžetskih sredstava iz domena za koje je Odbor za rodnu ravnopravnost zainteresovan.

U datom odgovoru Janko Odović je saopštio da svaki program, potprogram i aktivnost imaju posebno definisane indikatore. Ispunjenost tih indikatora govori o stepenu ispunjenja i kvalitetu njihovog izvršenja. Kroz kontrolu ispunjenosti indikatora vidjeće se stepen realizacije aktivnosti.

Članica Odbora Vesna Pavićević, konstatovala je da nemamo rodno budžetiranje ili je nedovoljno istaknuto u programskom budžetu. Mišljenja je da je rodno budžetiranje jako bitno zbog strateškog djelovanja i otklanjanja svih rodnih neravnopravnosti u okviru nadležnosti ovog budžeta. Tokom diskusije govorila je o budžetskoj liniji koja tretira pitanje unaprjeđenja turističke ponude i projekte koji se implementiraju na sjeveru Crne Gore, ukazujući na znatno umanjenje sredstva sa planiranih 11,5 miliona € na 68.000 € za 2021. godinu. Naglasila je da će pomenuto smanjenje sredstava posebno uticati na žene koje predstavljaju većinu radne snage u poljoprivrednim gazdinstvima, proizvodnji organske hrane i pružanju turističkih usluga.

Članica Odbora Jelena Božović, ukazala je na potrebu da se rodno odgovorno budžetiranje prepozna ne samo kroz postupak kreiranja budžeta, već i u svim drugim aktima i javnim pozivima prilikom raspodjele budžetskih sredstava. Saglasila se sa potrebom

opredjeljenja dodatnih sredstava za razvoj ženskog preduzetništva. Zatražila je pojašnjenje da li su u oblasti socijalne zaštite opredijeljena finansijska sredstva za nastavak subvencioniranja svih dnevnih centara za djecu sa posebnim potrebama u Crnoj Gori. Izrazila je zabrinutost da 12 centara za djecu sa posebnim potrebama, od kojih je veliki broj na sjeveru Crne Gore, neće biti u mogućnosti da nesmetano nastavi sa funkcionisanjem bez navedenih sredstava.

U datom odgovoru Janko Odović je saopštio da u predlogu budžeta nije bilo smanjenja socijalnih davanja, niti je smanjenje planirano u narednom periodu. Saopštio je da subvencioniranje pomenutih dnevnih centara nije ukinuto, te da su ova sredstva opredijeljena u okviru Programa: Socijalna zaštita, Potprogram: Obavljanje djelatnosti ustanova socijalne i dječje zaštite, Aktivnost: Rad centara za socijalni rad. Opredijeljen je iznos od 11.735,088,37 €.

Članica Odbora Zdenka Popović, naglasivši da je rodno odgovorno budžetiranje uvođenje principa rodne ravnopravnosti u budžetski proces koji podrazumijeva rodnu analizu budžeta, restrukturiranje prihoda i rashoda sa ciljem unaprjeđenja rodne ravnopravnosti, postavila je sljedeća pitanja – da li su potrošačke jedinice prilikom izrade ovog programskog budžeta uradile na kvalitetan način rodnu analizu; da li je urađena rodna analiza za svaki program i potprogram i na osnovu kojih kriterijuma; da li su predloženi programi namijenjeni direktnim korisnicima budžeta; da li predloženi programi i programske aktivnosti predstavljaju integraciju rodne ravnopravnosti u određene programe; da li se radi o redovnoj programskoj aktivnosti i da li rodno senzitivni indikatori prate suštinsku promjenu koja vodi ka željenom cilju koja doprinosi rodnoj ravnopravnosti. Preporučila je predstavnicima Ministarstva finansija i socijalnog staranja da tokom planiranja programskog budžeta za 2022.godinu zatraže od svih potrošačkih jedinica da urade rodnu analizu, koju će pratiti donošenje određenih odluka na osnovu definisanih kriterijuma.

Odgovor je dao Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja. Saopštio je da u predloženom budžetu postoje određeni indikatori koji mogu da upućuju, ali ne postoje jasni indikatori tj. principi na osnovu kojih bi se rodno odgovorno budžetiranje primijenilo u predlogu budžeta, već će to biti predmet dalje razrade kroz pripremu budžeta za 2022.godinu, koja počinje sljedećeg mjeseca sa srednjoročnim planiranjem i daljom razradom u pojedinim djelovima.

U datom odgovoru na ostala pitanja, saopštio je da programska klasifikacija koja je predložena kroz budžet u značajnoj mjeri je dodatno razrađena. Programski budžet je dokument koji će se prilagođavati u narednom periodu i usaglašavati sa realnim potrebama budžetskih korisnika. Ukazao je na problem nerazumijevanja programa u odnosu na organizacionu strukturu, jer programi često ne prate organizacione strukture već grupišu određenu vrstu sličnih aktivnosti koje sprovodi institucija, te iz tog razloga u određenim situacijama program grupiše par direktorata. Naglasio je da pokušavaju da naprave dobre osnove da unaprijede svaki segment budžetiranja, a samim tim i rodno odgovorno budžetiranje.

Janko Odović je saopštio da rodne analize nijesu urađene u budžetu za tekuću godinu zbog nedovoljnog vremena da se iste adekvatno sprovedu, ali će Ministarstvo finansija i socijalnog staranja nastaviti sa rodno odgovornim budžetiranjem i da će za 2022.godinu biti sve realizovano u skladu sa važećim propisima i utvrđenim planom.

Član Odbora Abaz Dizdarević je, konstatujući da nema jasne definicije budžetskih stavki koje se odnose na rodnu ravnopravnost, podsjetio da je u 2017.godini za rodnu ravnopravnost opredijeljeno 906.516 €; u 2018.godini, 2.364.753 € što je povećanje od 160%; u 2019.godini opredijeljeno je 2.663,055 € što je uvećanje za 12% i 2020.godine, 2.275.510 € što je umanjeње od 14%. U Predlogu zakona o budžetu za 2021. godinu za promovisanje rodne ravnopravnosti planirano je (u zbiru tri stavke) 886.212,83 € što je umanjeње za 155% u odnosu na 2020.godinu. Te tri stavke se odnose na Program: Unaprjeđenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i promovisanje rodne ravnopravnosti sa 873.523,23 €, Potprogram: Ostvarivanje rodne ravnopravnosti za koje je opredijeljeno 6.334,80 € i Aktivnost: Promovisanje i unaprjeđenje

principa rodne ravnopravnosti na nacionalnom i lokalnom nivou u ukupnom iznosu od 6.344,80 €. Takođe, istakao je da su u budžetu za 2021.godinu troškovi reprezentacije uvećani za 27%, kao i troškovi konsultativnih usluga za 7%.

U datom odgovoru Janko Odović je saopštio da je u pitanju bila nužnost usljed trenutne situacije gdje se za aktivnosti usmjerene na promovisanje ne može opredijeliti više novca.

Nakon rasprave, Odbor je, većinom glasova, podržao Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, i predložio Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, kao matičnom odboru, da predloži Skupštini Crne Gore da usvoji Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2021.g

U mišljenju je istaknuto da je Odbor konstatovao da u Predlogu zakona nijesu vidljive budžetske linije iz kojih se finansiraju aktivnosti u oblasti rodne ravnopravnosti i da to otežava način njegovog razmatranja sa aspekta nadležnosti Odbora za rodnu ravnopravnost. Prvi programski budžet bio je svojevrstni metodološki izazov zbog čega je potrebno da se u samom dokumentu nađu jasne smjernice kako će pojedine potrošačke jedinice sprovesti politike iz oblasti rodne ravnopravnosti, ali i kako se on može pratiti sa aspekta rodno osjetljivog budžetiranja. Odbor smatra potrebnim da u uvodnom dijelu zakona o budžetu budu sadržane smjernice potrošačkim linijama o obavezi primjene rodno odgovornog budžetiranja. Takođe, Odbor je konstatovao da je neophodno da Vlada Crne Gore učini napor kako bi se kroz zakon o završnom računu budžeta za 2020. godinu, mogla pratiti primjena Zakona o rodnoj ravnopravnosti, prije svega čl. 3 i 14, ali i da se budžet za 2022. godinu planira na način da se prepoznaju rashodi za aktivnosti iz oblasti rodne ravnopravnosti.

Druga tačka – Tekuća pitanja

U okviru ove tačke dnevnog reda predsjednica Božena Jelušić informisala je Odbor da je članovima/cama upućen poziv za učešće na Konferenciji koju Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore organizuje povodom Evropskog dana samostalnog života - 5. Maja u hotelu Hilton. U uvodnom dijelu Konferencije planirano je obraćanje ambasadorke EU u Crnoj Gori N.J.E. Oane Kristine Pope i potpredsjednika Vlade dr Dritana Abazovića, dok će u panelu vrijeme biti rezervisano za izlaganje zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Siniše Bjekovića, izvršne direktorice UMHCG Marine Vujačić, i ministra finansija i socijalnog staranja Milojka Spajića.

Sjednica je završena u 12 sati i 50 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković, s.r.

PREDSJEDNICA ODBORA
Božena Jelušić, s.r.